

שלושה מסלולים בשמורה אחת

בין פלגי המים ולצד הנהר הגועש, בצל החורש ובסבך העצים, באווירה אפולונית ובקרירות מרעננת (גם בצהרי יום קיץ חם) - בואו לשחק, לפתור חידות ולגלות את שמורת טבע תל דן

מאת: מערכת רשות הטבע והגנים | צילמה: חווה גולדשטיין

הסלמנדרה. חיה גם ביבשה וגם במים

שמורת טבע תל דן

הטיול בשמורה עובר בכמה תחנות מעניינות שדרכן תלמדו על החי והצומח ועל שמירת טבע:

שלט הסלמנדרה

בתל דן מתגוררת חיה מיוחדת בשם סלמנדרה, השייכת למחלקת הדו חיים (חיה גם ביבשה וגם במים). לצערנו בארץ זוהמו מקווי המים מביוב וממקורות זיהום אחרים וכן התייבשו משאיבת יתר, ולכן הסלמנדרה נמצאת בסכנת הכחדה. בשמורת תל דן קיימת אוכלוסיית הסלמנדרות היציבה ביותר בארץ.

פקחים צעירים

את הטיול בשמורה מומלץ לעשות בליווי חוברת "פקחים צעירים", הכוללת סדרה של פעילויות, חידות ומשימות, שעם השלמתם תגיעו לעמדת טקס ההתחייבות ותהיו זכאים לקבל את תג פקחים צעירים. אפשר לרכוש את החוברת תמורת 10 שקלים בקופת האתר, או להוריד אותה מאתר האינטרנט של רשות הטבע והגנים - ללא תשלום.

שמורת הטבע תל דן, בצפון עמק החולה, כוללת את מקורות נחל דן ואת חלקו העילי, ואת תל דן. שטחה 481 דונם. המעיינות שבתחום השמורה מספקים לנחל דן כ-250 מיליון ממ"ק בשנה, מחצית ממי נהר הירדן. הנביעה העיקרית שלו היא עין דן, מצפון מערב לתל דן, הנחשב למעיין הקרסטי הגדול ביותר בישראל. בהמשך מצטרפים עוד מעיינות קטנים אשר יוצרים זרמים בפלגים שקטים בין העצים בשמורה. לאורך הנחל צומחים עצי מילה סורית, דולב מזרחי, צפצפה, ער אציל ועוד, ועליהם גדלים מטפסים רבים. השילוב של הצמחייה המרהיבה ורחשי המים הזורמים בין העצים, מעניק לשמורה את יופייה הייחודי והפסטורלי.

נהר הדן הוא הגדול והחשוב מבין שלושת מקורות הירדן. הוא ניזון ממי שלגים וגשמים שיוורדים בהר החרמון. המים מחלחלים בבטן ההר ופורצים למרגלותיו בכמה מבועים, שיוצרים את המעיין הקרסטי השופע ביותר במזרח התיכון. בשמורת תל דן שלושה מסלולי טיול שונים באופיים ובאורכם. חלק מן התוואי אף הוכשר למעבר עגלות נכים. מסלול הטיול עובר בין פלגים ובצד הנהר, בצל חורש וסבך של עצים. מומלץ להשלים את

האלה האטלנטית

בשמורת טבע תל דן יש מפגעים ובעיות הגורמים נזק לפניית טבע זו. גלו כמה מהם בתפזורת (היעזרו במילים בסוגריים למטה):

פ	צ	כ	א	ת	מ	ט	א	ק	מ	ד
ל	מ	ר	ש	ל	צ	ל	ה	ר	א	ר
ק	ט	י	פ	ת	צ	מ	ח	י	מ	י
ח	נ	ת	ה	ק	ל	י	נ	ג	ש	כ
י	ה	ת	ג	ר	ת	ג	י	ו	ל	ה
ע	ב	ע	ג	א	ש	נ	ט	ש	ט	ב
כ	ס	צ	ג	ט	כ	ר	נ	ר	ל	מ
ג	צ	י	ד	י	ג	ג	ט	פ	י	י
ש	ז	מ	ע	ו	ג	י	ו	ו	ק	מ
ה	ר	ס	ע	ת	י	ק	ו	ת	ה	י

(שרפות, דיג, אשפה, ציד, כריתת עצים, קטיפת צמחים, דריכה במים, הרס עתיקות)

לטיול יצאנו

איך מגיעים? על כביש 99 (קריית שמונה-מסעדה), כ-11 ק"מ מזרחית לצומת המצודות (צפון קריית שמונה). ממזרח לקיבוץ דן. משך הסיור: שעה-שעתיים מה יש עוד? מרכז שירות, חניון פיקניקים, נגישות למטיילים בכיסאות גלגלים. שעות פתיחה: אפריל-ספטמבר, 8:00-17:00, אוקטובר-מרס 8:00-16:00, ימי שישי, 8:00-15:00, הכניסה לשמורה נסגרת שעה לפני שעות הסגירה המצוינות. מחיר כניסה: מבוגר: 27 ש"ח, ילד: 14 ש"ח לפרטים נוספים: 04-6951579, www.parks.org.il

שלט חסרי החוליות

במים חיים בעלי חיים קטנטנים השייכים לקבוצות מיני חסרי החוליות. כל דריכה במים עלולה להרוס את בתי הגידול שלהם. לכן, הכניסה למים מותרת רק בבריכת השכשוך (ראו שילוט בשמורה). ענו על השאלות בתשבץ. אם תענו נכונה, תגלו את שמו של בעל חיים חסר חוליות המסתתר בריבועים הצבועים בירוק.

1. אנחנו נמצאים ב-_____ טבע תל דן.
2. אני חיפושית אדומה עם נקודות שחורות.
3. מי בנה את עגלי הזהב
4. אני דו חיים בצבעים שחור וצהוב
5. אני המעיין שנובע למרגלות החרמון (2 מילים)
6. אתם נמצאים בשמורת טבע (2 מילים)

